

[Justitsministeren.]

der, uanset om der er nogle, der synes, at det vil tage for lang tid, så er det i hvert fald betydelig mere rigtigt og nødvendigt, at der bliver taget den fornødne tid til at gennemse, hvad det er for afgørende problemer, man piller ved. Man skal normalt ikke gå letsindigt til værks, når det drejer sig om lovgivning, oven i købet om lovgivning, der har ligget temmelig fast igennem mange år og har meget stærke principper i sig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til undervisningsministeren af Ebba Strange (SF):

„Hvad kan ministeren oplyse om afskedigelsen af de otte distriktskonsulenter i alkohol- og narkotikaspørgsmål og om, hvordan deres virksomhed tænkes videreført?“

(Forespørgsel nr. XX. Anmeldt 12/5 76. Fremme af foresp. vedt. 13/5 76).

Forespørgeren (Ebba Strange) (SF):

Jeg ved vel, at undervisningsministeren har redegjort for denne sag i folketingets undervisningsudvalg, og at indenrigsministeren har redegjort for den i folketingets socialudvalg både mundtligt og skriftligt. Det kan godt være, at tinget oplever det som uønsket tovtrækkeri fra min side, at jeg nu rejser spørgsmålet her i salen. Det er ikke tænkt sådan. Det er et forsøg på at få omgjort en beslutning, som er truffet, og der kan jo ikke træffes beslutninger i udvalgene. Jeg mener, at den beslutning, der er truffet, er forkert, og jeg mener ikke, at der er konstateret et parlamentarisk flertal for den beslutning.

Endvidere mener jeg, at sagen haster, for disse mennesker er faktisk fyret pr. 1. august. Derfor fandt jeg, at der ikke var tid til at fremsætte og få behandlet et forslag til

folketingsbeslutning. Det er derfor, jeg har valgt denne form.

Det er ikke min hensigt, at der skal udspinde sig en lang debat, men jeg er interesseret i, når de forskellige partiers ordførere nu har hørt ministerens redegørelse, så at få konstateret, om der er et parlamentarisk flertal bag ministerens beslutning. Det var nemlig meget tydeligt, da vi den 4. februar havde den store narkodebat her i salen, at ikke mindre end 7 partiordførere gav meget stærkt og meget entydigt udtryk for, at de ikke ønskede, at der skulle slækkes på oplysningsarbejdet og på det forebyggende arbejde. Derfor denne forespørgsel.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det skal blive et kort svar, da denne sag tidligere har været grundigt drøftet, som også forespørgeren var inde på det. Dels har indenrigsministeren den 26. april 1976 besvaret et næsten tilsvarende spørgsmål fra folketingets socialudvalg. Spørgsmålet lød: „Hvilken sikkerhed har ministeren for, at det præventive arbejde vedrørende narko- og alkoholmisbrug kan fortsætte efter afskedigelsen af konsulenterne?“ Dels finder jeg, at folketinget nu efter ikke mindre end to forespørgselsdebatter og med ministre til samråd om disse problemer både i socialudvalget og undervisningsudvalget har manifesteret sin interesse for sagen i tilstrækkelig grad. Jeg har i øvrigt hørt, at man også i retsudvalget har besluttet, at man i næste folketingssamling skulle have en debat om disse problemer igen.

Det bedste, man nu kan gøre for dette vigtige forebyggende arbejde, er at give arbejdsro for de myndigheder, udvalg og enkeltpersoner, der skal forsøge at føre arbejdet videre. Men kort om forløbet:

Undervisningsministeriets narkotikakonsulenttjeneste begyndte med, at man i februar 1969 på basis af en endnu i dag fungerende udlånsordning fra Gentofte statsskole ansatte lektor Peter Schiøler som rådgivende konsulent i narkotikasager, fælles for ministeriets direktorater. Efter forslag fra denne centralt placerede konsulent blev der med henblik på en bredere anlagt konsulentvirksomhed i sommeren 1971 oprettet yderligere 8 konsulentstillinger med hver sit geografiske område. Disse 8 stillinger blev af bevillingsmyndighederne godkendt for en 3-

[Undervisningsministeren.]

årig periode indtil den 31. marts 1974, idet en stillingtagen til behovet ud over denne dato efter undervisningsministeriets skøn måtte bero på de indhøstede erfaringer.

I efteråret 1973 foretog indenrigsministeriet en undersøgelse af behovet for fortsat konsulentbistand på dette område og af synspunkterne på eventuel decentralisering af konsulenttjenesten. Undersøgelsen viste, at det var den almindelige opfattelse hos amter og kommuner, at der fortsat er et betydeligt behov, og at man burde gå ind for en decentralisering i takt med opbygningen af det amtslige sociale hjælpeapparat under bistandsloven.

Allerede på et tidligt tidspunkt var man således i undervisningsministeriet af den opfattelse, at denne midlertidige konsulentordning nøje måtte kædes sammen med det nye sociale apparatur, som den kommende bistandslov ville skabe. Ikke blot de andre ressortministerier på dette område, i første række indenrigsministeriet og socialministeriet, havde efter vort skøn en tilsvarende opfattelse. Dette gjaldt også finansministeriet, som ved den seneste 1-årige forlængelse af konsulentordningen indtil den 31. marts 1976 accepterede og i sin godkendelsesskrivelse gentog undervisningsministeriets begrundelse for en forlængelse, nemlig udskydelsen i 1 år af bistandslovens ikrafttræden.

I forbindelse med sin orientering om resultatet af 1973-undersøgelsen havde indenrigsministeriet anmodet undervisningsministeriet om at søge mulighed for, at ministeriets konsulenttjeneste over for stofmisbrugere kunne fortsætte indtil det tidspunkt, da de amtslige socialcentre tidligst kunne forventes etableret.

Ud fra ønsket om at skabe fuld sikkerhed for en forsvarlig videreførelse på lokalt plan af dette vigtige forebyggende arbejde havde undervisningsministeriet på finanslovsforslaget for 1976-77 ansøgt om i endnu 1 år, det vil sige ud over bistandslovens ikrafttræden, at måtte beholde normeringen af de 8 lokalt placerede konsulenter. Efter sagens behandling i lønningsrådet meddelte finansministeriet imidlertid, at man ikke på det foreliggende grundlag kunne tiltræde en forlængelse af de 8 stillinger.

Det måtte efter undervisningsministeriets vurdering være en forudsætning for at æn-

dre dette grundlag for lønningsrådets og finansministeriets stillingtagen, at undervisningsministeriet skulle kunne påvise, at amter og kommuner ikke ville være i stand til at tage sig af de opgaver, som hidtil havde været varetaget af de 8 lokalt placerede konsulenter. Efter drøftelser med socialministeriet og Amtsrådsforeningen måtte man i undervisningsministeriet drage den konklusion, at man ikke ville være i stand til at forsyne finansministeriet og lønningsrådet med sådanne oplysninger, som kunne danne grundlag for endnu en forlængelse af undervisningsministeriets konsulenttjeneste. Man skønnede, at en sådan specialkonsulenttjeneste, alene opretholdt af pædagogiske hensyn, kunne være i strid med den tilstræbte forenkling i forbindelse med bistandslovens ikrafttræden og kunne medføre overlapning og overflødig dobbeltbehandling og tillige være i modstrid med den i øvrigt tilstræbte decentralisering på dette område. Undervisningsministeriet fandt altså, at det arbejde, som hidtil havde været henlagt til de lokalt placerede konsulenter, allerede pr. 1. april 1976 på forsvarlig vis måtte kunne overføres til de lokale myndigheder.

Herefter var det hidtidige grundlag for de 8 stillingsnormeringer bortfaldet fra den 31. marts 1976 at regne, og de 8 konsulenter modtog den 25. marts 1976 breve om ordningens ophør. Konsulenterne havde været beskikket for bestemte kontraktperioder, og når forlængelse ikke kunne blive aktuel, måtte kontraktforholdet derfor efter ministeriets opfattelse betragtes som ophørt med periodens afslutning.

Der var såvel fra ministeriet som fra konsulenternes side udtrykt ønske om en rimelig afviklingsperiode, og i et brev til hver af konsulenterne udtrykte jeg håb om, at det måtte lykkes at finde frem til en afviklingsordning, som hver enkelt impliceret for sit personlige vedkommende kunne finde rimelig. Denne ordning er nu etableret.

I den stillede forespørgsel ønskes også oplysning om, hvorledes konsulenternes virksomhed tænkes videreført. Af det, jeg hidtidig har sagt, fremgår jo, at det ikke længere kan være undervisningsministeriets ansvar på lokalt plan at varetage dette præventive arbejde.

[Undervisningsministeren.]

Herudover vil jeg gerne tilføje, at regeringen vil følge udviklingen i amterne nøje. Vi ved, at der er store problemer omkring alkoholspørgsmålet, og vi ønsker selvsagt ikke at forringe mulighederne for bekæmpelse af disse problemer. På nuværende tidspunkt må det imidlertid være op til de decentrale organer at arbejde videre, men som sagt vil regeringen opmærksomt følge udviklingen.

Det er min opfattelse, at denne sag nu har fået en overordentlig grundig behandling her i tinget. Regeringen har tilkendegivet sin indstilling så klart, at der ikke kan herske tvivl om, at det præventive arbejde bør prioriteres højt. For dem, der har samme opfattelse, må det være indlysende, at der nu bør skabes ro om videreførelsen af dette arbejde.

Forespørgeren (Ebba Strange) (SF):

Jeg takker for ministerens redegørelse. Jeg smiler lidt ad ministerens sidste bemærkning om, at nu må der skabes ro. Minister, vi regerer jo ikke kun for at skabe ro, og vi skaber jo ikke ro bare ved at træffe beslutninger her eller i ministeriet eller i lønningsrådet, eller hvor der ellers træffes beslutninger. Der skulle også skabes ro omkring folkeskolen, når vi havde fået en ny folkeskolelov. Uroen opstår jo altså ude omkring, for hvis opgaverne ikke bliver løst rigtigt, opstår der uro, og det kan vi ikke forhindre ved at besværgе et eller andet fra denne talerstol. Jeg er ikke ude på at skabe uro, men jeg er ude på at prøve på at forhindre, at der bliver uro ude omkring, fordi vi ikke løser opgaverne tilstrækkelig godt.

Det, jeg godt vil tage fat i, er altså, at jeg ikke mener, at de instanser, som ministeren henviser til skal overtage konsulenternes funktioner, er parate til at overtage de opgaver, og det er derfor, jeg er bekymret for, at disse opgaver ikke vil blive varetaget tilstrækkelig omsorgsfuldt endnu. Den sociale bistandslov er lige trådt i kraft her pr. 1. april. Vældig mange kommuner har slet ikke fået den op på skinnerne endnu. Vi ved, at der er et vældigt pres på hele behandlingsafdelingen ude omkring i kommunerne, og på grund af det og på grund af personalelofter og spareiver tyder adskillige af de rapporter, vi får ude fra kommunerne, på, at det

netop er det opsøgende og forebyggende arbejde, som ikke rigtig er kommet i gang efter de hensigter, der ligger i loven. Og det var jo netop den opsøgende og forebyggende virksomhed, der skulle overtage nogle af konsulenternes funktioner.

Med hensyn til amterne, så er social- og sundhedscentrene så nye institutioner, at de vældig mange steder først ligesom er ved at prøve at formulere deres virksomhed. Jeg har i hvert fald fået flere udtalelser fra amter, der giver udtryk for, at de skønner, de ikke har haft tid nok til at forberede sig på den nye opgave.

Vender vi os mod undervisningssektoren, ser det ikke bedre ud. Den nye folkeskolelov skal først til at træde i kraft til 1. august, og vi ved, hvor meget besvær der har været ude i kommunerne med at få den op at stå. Der står i folkeskoleloven, at der skal undervises i oplysning om rusgifte, men vi har ikke nogen erfaring for, hvordan den undervisning vil blive tilrettelagt og vil blive udført, og effekten ved vi slet ikke noget om endnu.

Tilbage står hele det store område af almindelig folke-, forældre- og ungdomsoplysning, som konsulenterne har varetaget, og så vidt jeg har kunnet få oplyst, er der ingen, der ved, hvordan den skal videreføres. Amtsuniversitetssentrene har nok at lave, de har været udsat for personalenedskæringer og har travlt ligesom socialkontorerne med behandlingsopgaver, så der er ikke meget, der tyder på, at de vil kunne påtage sig en oplysningsvirksomhed foreløbig.

Når jeg har rejst sagen her igen, så er det, fordi jeg er bekymret over det beslutningsgrundlag, beslutningen er truffet på. Hvis det var vedtaget her i folkettinget, så måtte vi tage til efterretning, at folkettinget altså har besluttet, at denne gren af den forebyggende virksomhed skal skippes, og det måtte man jo så bøje sig for. Men ministeren henviser til lønningsrådet, og jeg mener ikke, at lønningsrådet kan være andet end rådgivende. Derfor er ansvaret ministerens, og jeg kan stadig væk ikke forstå, at ministeren ikke har sikret sig en folketingsstilling, inden hun foretog dette skridt. Jeg er helt overbevist om, og jeg er glad for, at ministeren har forsøgt at få konsulenterne antaget for endnu et år, men så vidt jeg kan

[Ebba Strange.]

finde ud af, har ministeren altså ikke, heller ikke efter den sidste redegørelse, forsøgt ad den kanal, der hedder folketinget.

Jeg mener nok, at amterne med tiden kan overtage den opgave, der ligger i dette, men jeg mener, det er vigtigt, at man ude omkring i amterne får tid til at drøfte, i hvilken regie opgaven rettelig hører hjemme, og hvorledes den skal tilrettelægges og formidles. Jeg synes også, det ville have været vigtigt, at man havde ventet, til amterne havde fået tid til at optage sagen på deres budgetter for det kommende regnskabsår. Endelig mener jeg, at selv om amterne får opbygget denne oplysningsvirksomhed, så er det vigtigt, at der fortsat er et centralt organ, der følger udviklingen på området og sørger for, at al tilgængelig information spredes ud til de instanser, der er berørt deraf. Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun formoder, at denne opgave kan løses af det præventionsudvalg, der er nedsat.

Hvis amterne havde fået en længere overgangsperiode, er det muligt, de kunne have omstillet sig til at løse denne opgave. Men det er altså af hensyn til koordinationen og af hensyn til en rimelig overgangsordning, jeg har rejst forespørgslen, og derfor vil jeg tillade mig at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

„Idet folketinget opfordrer undervisningsministeren til at genansætte de 8 distriktskonsulenter i alkohol- og narkotikaspørgsmål, således at de kan fortsætte deres virksomhed i det mindste til 1. april 1977,

går tinget over til næste sag på dagsordenen.“

Jeg håber, at folketingets øvrige partier kan tilslutte sig den, da den er i nøje overensstemmelse med de udtalelser, der faldt den 4. februar i år i dette ting.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Tastesen (S):

Socialdemokratiet anerkender det værdifulde arbejde, der er udført af distriktskonsulenterne vedrørende alkohol- og narkoti-

kamisbrug. Det udførte oplysningsarbejde har været medvirkende til den indtrufne stagnation — for de helt unges vedkommende kan vi vel sige nedgang — i antallet af brugere af euforiserende stoffer. Vi ser meget gerne dette arbejde videreført af de 14 amtskommuner samt af Københavns og Frederiksberg kommuner.

Hvis bistandslovens intentioner skal blive virkeliggjort, er det helt nødvendigt, at dette arbejde videreføres og forstærkes. Også efter folkeskoleloven, der træder i kraft den 1. august, er der en klar forpligtelse til orientering om alle kendte rusgifte og deres farlighedsgrad. Lovgivningsmæssigt skulle der således være sikkerhed for, at det forebyggende arbejde vedrørende alkohol- og narkotikamisbrug kan fortsættes.

Hvad afskedigelsen af de 8 distriktskonsulenter angår, kan der sættes spørgsmålstegn ved, om der ikke her er truffet en forhastet beslutning. At distriktskonsulentordningen bør overgå til amtskommunerne, skal der derimod ikke være nogen tvivl om. I forslaget til finanslov for indeværende finansår var der gjort plads til et års forlængelse af konsulentordningen. Men efter hvad der er oplyst over for mig, har lønningsrådet ikke kunnet godkende en forlængelse, således som det var ønsket af undervisningsministeren. Det er en beklagelig beslutning, lønningsrådet her har taget — eller et beklageligt råd, lønningsrådet her har givet til finansministeren — uden at vurdere de overgangsvanskeligheder, der givet måtte opstå ved konsulentordningens pludselige bortfald. Jeg håber, at lønningsrådet for fremtiden søger at være i overensstemmelse med den politiske holdning, sådan som den er i folketinget, f. eks. til et spørgsmål som dette, hvor den klart kom til udtryk under folketingets debat den 4. februar.

Nu, da afgørelsen er truffet, tjener det derimod intet formål at græde over spildt mælk. De nuværende konsulenter har fået andet eller et tilsvarende arbejde, eller også er de i gang med på anden måde at sikre deres fremtid. Derfor kan jeg ikke på socialdemokratiets vegne tiltræde det dagsordensforslag, der her er fremsat. Det kan ikke tjene noget formål på et tidspunkt, hvor vi ved, at mange af de 8 distriktskonsulenter allerede har skaffet sig andet job, og hvor vi ved, at de tilbageværende i hvert fald vil gå

[Tastesen.]

i gang med at søge en anden beskæftigelse eller en aftale med amtskommunen, så snart dette kan lade sig gøre.

Derfor må konklusionen på denne forespørgselsdebat blive en opfordring til amtskommunerne om at investere i det forebyggende oplysningsarbejde og gøre det så hurtigt, at der ikke opstår et tomrum ved konsulentordningens bortfald i løbet af dette finansår.

Også regeringen har naturligvis et ansvar i denne sag, nemlig et ansvar for at sikre en fortsat central service med hensyn til oplysningsmaterialet, forskningsvirksomhed, kursus- og informationsvirksomhed. Jeg forstår på undervisningsministerens redegørelse, at denne servicevirksomhed vil blive fortsat, og jeg håber, at den vil blive forstærket. Ikke mindst af hensyn til, at brug af alkohol er en del af vort kulturmønster, der samtidig indeholder nogle risikomomenter, så må jeg sige, at vi på socialdemokratiets vegne vil følge udviklingen på dette område med den største årvågenhed.

Kirsten Sparre Andersen (V):

Først vil jeg gerne slå fast, at jeg helt deler fru Ebba Stranges synspunkt, at det oplysende arbejde, der er foretaget af alkohol- og narkokonsulenterne, skal fortsætte. I øvrigt mener jeg, det synspunkt vil blive delt af alle ordførere her i dag.

Når jeg går ind for det oplysende arbejde også på dette felt, er det helt i tradition med venstres indstilling, men også fordi jeg sammen med min partifælle fru Mette Madsen for et par år siden efter at have arbejdet en del med navnlig unges alkoholbrug stillede spørgsmål til den daværende undervisningsminister om at få narkokonsulenternes arbejde udvidet til også at omfatte oplysning om alkohol. Vort ønske blev imødekommet. Jeg mener, at dette oplysende arbejde skal fortsættes, og nu har undervisningsministeren jo også gjort rede for, hvorledes det vil ske. Jeg mener, det står ganske klart i den nye folkeskolelov, der træder i kraft den 1. august.

Indenrigsministeren sagde i begyndelsen af februar under narkodebatten som svar på et spørgsmål fra fru Ebba Strange — jeg citerer fra Folketingets Forhandlinger 1975-76, sp. 5287:

„Det er klart, at der i forbindelse med bistandslovens ikrafttræden den 1. april 1976 sker noget, men vi skal køre den samme linje som hidtil.“

På et spørgsmål fra kommunaludvalget om samme emne redegør indenrigsministeren i et svar dateret den 17. maj for, hvordan det kan tænkes udført i praksis.

Da der kort inden 1. april opstod en — jeg mener helt ubegrundet — bekymring for, om arbejdet nu trods alt ville blive fortsat, overvejede fru Mette Madsen og jeg, hvordan vi bedst kunne medvirke til at sikre arbejdets videreførelse, og vi besluttede den 25. marts at skrive til samtlige amters ledere af skolevæsenet og til formændene for amternes sociale udvalg. Samtidig med at vi henstillede, at arbejdet blev fortsat, skrev vi videre, at da man i dag vanskeligt kan foreslå en udgift uden at pege på en besparelse, ville vi henlede opmærksomheden på, at man sikkert med henvisning til statsrevisorernes beretning om statens udgifter i forbindelse med narkobehandlingen uden ulempe for denne kunne spare på personalet dér. Vi har ikke fået svar fra alle amter, men de amter, vi har modtaget svar fra, har været meget positive.

Her kommer jeg så til det punkt, hvor jeg ikke er enig med fru Ebba Strange. Jeg mener absolut ikke, det er nødvendigt, at disse narkokonsulenter fortsætter i statsregie. Jeg synes for øvrigt, det var nogle temmelig bagstræveriske synspunkter, fru Ebba Strange førte i marken. Selvfølgelig vil der altid komme overgangsproblemer, når en ny ting skal sættes i kraft, men derfor er det jo ikke givet, at det arbejde, der har været, ikke kan fortsætte i den nye regie. Jeg mener absolut ikke, arbejdet behøver at fortsætte via statsansatte konsulenter, men at det fuldt så godt kan videreføres af de enkelte amter, og at vi ikke nødvendigvis her skal lægge nogen ramme for, hvordan arbejdet skal indpasses rent administrativt. I amtsungdomscentret vil man utvivlsomt have velegnede mennesker, der kan videreføre arbejdet. Det primære er, at det bliver videreført.

For øvrigt vil jeg gerne sige til fru Ebba Strange, at allerede af det svar, jeg fik af den daværende undervisningsminister i august 1974, fremgår det, at der var overve-

[Kirsten Sparre Andersen.]

jelser i gang om ændring af konsulenttjenesten. Hvis jeg må citere fra svaret:

„Endelig skal jeg oplyse, at der er overvejelser om senere, når de amtslige socialcentre er etableret i fornødent omfang, eventuelt at foretage en vis decentralisering af konsulenttjenesten.“

Der havde altså været rigelig tid til at drage dette spørgsmål frem på et tidligere tidspunkt i forbindelse med et af de tilbagevendende initiativer på alkohol- og narkoområdet, der med jævne mellemrum tages af nogle partier, så meget mere som alle jo vidste, at konsulenterne var ansat på et begrænset åremål. Fru Ebba Strange og hendes parti holdt sig ikke tilbage for at karakterisere narkotikadebatten i februar som spild af tingets tid. Men klædelig tilbageholdenhed er åbenbart kun noget, man forventer hos andre. Jeg troede faktisk, at det initiativ, venstre havde taget for at få en tværpolitisk drøftelse om alkoholproblemet først i det nye folketingsår, havde sat en stopper for partitaktiske sololøb på dette område, men fru Ebba Strange lurede os åbenbart.

Med hensyn til hr. Tastesens bemærkninger om lønningsrådet vil jeg sige, at lønningsrådet stillede nogle spørgsmål til ministeren. Disse spørgsmål er aldrig blevet besvaret, og derfor er det ministerens ansvar. Jeg deler ministerens synspunkt, men det er altså ministeren, der har svaret, og ikke lønningsrådet.

Jørgen Junior (FP):

Der spildes unægtelig megen tid herinde, og mon ikke dette er noget af den mest spildte tid, vi oplever for øjeblikket. Efter min opfattelse er denne forespørgsel ganske overflødig, og jeg må indrømme, at de 8 menneskers arbejde er også noget, som vi har fundet ganske overflødigt, ligesom vi vil finde det ganske overflødigt, hvis amterne nu fandt på at ansætte disse mennesker — som nogle af dem åbenbart gør.

Jeg kan altså klart sige, at vi har ikke noget, der bare minder om de samme intentioner for at sikre disse menneskers eksistens, som hr. Tastesen kaldte det — eller noget i den retning i hvert tilfælde. Vi ser med stor sindsro på, at samfundet skal prøve at fungere uden de herrer og damer, som de 8 narkokonsulenter repræsenterer.

Derfor foruroligede det mig måske en lille smule, da undervisningsministeren i sin lange redegørelse, hvor der i virkeligheden stod det samme som det, fru Ebba Strange og alle andre har kunnet læse i de skriftlige svar, vi tidligere har fået om denne sag, nævnte noget i retning af, at der var sørget for ordninger, der passede de enkelte bedst. Hvad er det for nogle ordninger? Hvor har undervisningsministeren penge til at sørge for sådanne ordninger? Det vil jeg godt høre lidt nærmere om.

I øvrigt synes jeg, det er noget latterligt pjat, vi spilder tiden med ved denne forespørgsel.

(Kort bemærkning).

Kirsten Sparre Andersen (V):

Jeg synes lige, jeg for en ordens skyld må sige, at vi afviser dagsordensforslaget, selv om det jo nok fremgik af min tale.

Gunner Baunsgaard (RV):

Jeg er meget forbavset over, at SF ønsker at rejse en forespørgselsdebat om de problemer her. Nu er det jo henstillet til os, at vi gjorde det kort, og det er jeg da også meget villig til. Når der bliver stillet en dagsorden, så er det jo ikke nødvendigt med en meget lang behandling.

Jeg vil sige med det samme, at vi fra det radikale venstre kan ikke støtte dagsordenen.

Debatten drejer sig jo om en detalje, som skal ses i en meget større sammenhæng. Jeg er da vel klar over, at konsulenterne har haft betydning for det oplysende arbejde i mange forskellige kredse, men bistandslovens intentioner giver kommuner og amtskommuner mulighed for rådgivende og vejledende virksomhed, og der kan sættes ind med præventiv indsats i specielle tilfælde. Socialudvalgene har pligter, og disse pligter omfatter også at rette tilbud til de personer, der har brug for en personlig vejledning.

Nu har undervisningsministeren jo omhyggeligt gjort rede for konsulentspørgsmålet, og vi har jo også i kommunaludvalget modtaget en fyldig besvarelse af spørgsmålene vedrørende de 8 konsulenter arbejdsområde, og hvordan man fra ministeriets side påtænker, at de problemer kan løses, som er opstået i forbindelse med, at der ikke

[Gunner Baunsgaard.]

på ministeriets budget var afsat penge til en videreførelse af virksomheden.

Vi er fra det radikale venstre indstillet på, at vi vil følge stof- og alkoholproblemerne meget opmærksomt, og som fru Kirsten Sparre Andersen nævnte, så regnede jeg også med, at den enighed, der havde været om, at man skulle rejse spørgsmålet om alkohol- og stofproblemerne i det nye folketingsår, det var noget, der stod fast. I mange amter er man jo virkelig gået til opgaven med hensyn til narkoproblemerne på en meget god måde, og skulle det vise sig, at der bliver behov for yderligere drøftelse, efter at bistandsloven har virket en tid — og det vil vi jo nok opleve, at det bliver nødvendigt — så er vi også rede til at gå ind i drøftelser om det forebyggende arbejde — også omkring de problemer, som vi behandler her.

Karen Thurø Hansen (KF):

Hvis forespørgslen angående afskedigelsen af de 8 distriktskonsulenter, som SF i dag ønsker belyst specielt med henblik på en videreførelse af arbejdet inden for bekæmpelsen af alkohol- og narkotikamisbruget, er et udtryk for bekymring, så må jeg sige, at det konservative folkeparti ikke deler denne bekymring.

Da den tidligere undervisningsminister hr. Heinesen i sin tid ansatte de omtalte konsulenter, var det for en periode af 3 år. På dette tidspunkt var der virkelig grundlag for et præventivt arbejde med hensyn til oplysning både i forældrekræde, skoler og ungdomsklubber m. v., men også inden for de kommunale og amtskommunale myndigheder har man nydt godt af dette rådgivningsarbejde. Alkohol- og anarkotikamisbruget er virkelig en belastning mange steder, ikke mindst rundt omkring i de store byer.

Konsulentordningen varede mere end de tre år. Den blev forlænget af undervisningsminister, fru Tove Nielsen, da der stadig væk skønnedes at være brug for videreførelse af arbejdet. Men jeg vil gerne fremhæve, at der aldrig har været tale om en permanent ordning, og jeg kan fuldt ud på mit partis vegne tilslutte mig, at undervisningsministeren nu bringer denne statsordning til ophør.

Vel er der stadig væk behov for rådgivning og vejledning med hensyn til overdreven brug af forskellige rusgifte, men med bistandslovens ikrafttræden pr. 1. april dette år er der tilvejebragt udvidede muligheder for kommuner og amtskommuner til en øget specialpræventiv indsats på lokalt plan.

Det er mit indtryk, at den snævre kontakt, der som oftest består mellem borgere og myndighed ude i landet, giver bedre muligheder for en tidligere indgriben over for et begyndende alkohol- og narkotikamisbrug og dermed også en hurtigere indsats, end der er mulighed for med en central styring.

Mine udtalelser skal absolut ikke betragtes som en kritik af det værdifulde arbejde, som størstedelen af konsulenterne har udført med dette alvorlige problem i dagens samfund, og det er da også mit håb, at den specialviden, som konsulenterne er i besiddelse af, i årenes løb har kunnet videregives til andre medarbejdere inden for denne sektor, der tager sig af disse problemer, så man har et erfaringsmateriale at arbejde videre på, når dette overgives til kommunal og amtskommunal regie.

Ved ansættelsen af distriktskonsulenterne var det en aftale, at der ikke var tale om en permanent ordning, og jeg er enig med ministeren i, at den mellemliggende lovgivning har bevirket, at den midlertidige konsulentordning nu bringes til ophør. Vi kan ikke støtte SF's ønske om en forlængelse, selv for en korterevarende periode.

Fru Ebba Strange taler om uro og betvivler, at man ude i kommunerne er dygtige nok til at varetage de specielle opgaver. Som før omtalt har konsulenterne da forhåbentlig ikke kørt et one-man-show, for i så fald er der jo tale om både spild af arbejde og forbrug af offentlige midler.

Jeg behøver vel ikke at sige — jeg har lige før omtalt det — at det konservative folkeparti ikke kan stemme for den dagsorden, der er fremsat af SF.

Inge Krogh (KrF):

Det kan måske være udmærket med denne forespørgsel, men den er jo kommet for sent. Mon ikke de fleste amtskonsulenter har fået andet arbejde, bortset fra de få, der er blevet ansat af amterne med de samme

[Inge Krogh.]

opgaver? Jeg vil derfor sige, at kristeligt folkeparti går imod den foreslåede dagsorden.

Men jeg må da sige, at man må beklage, at stillingerne så brat er blevet nedlagt. Det kan blive vanskeligt at føre arbejdet videre. Desværre tror jeg, at en del af amterne regner med, at narkoproblemet kun er et københavnerproblem. Der er nogle steder en slags bitterhed. Staten nedlægger stillinger, siger man, og så mener man, at amterne med det samme står parat til at oprette nye.

Undervisningsministeriets narkokonsulenter har haft et vanskeligt arbejde, bl. a. fordi man vel ikke var klar over, hvor alvorligt narkoproblemet var. Jeg tror, der i begyndelsen gik megen tid tabt, ganske simpelt på grund af manglende erfaring, og fordi man mente, at det var et forbigående problem. Man så ikke problemet så stort og så farligt, som det var.

Det er, som om informationerne nu er kommet i noget bedre og fastere rammer; i hvert fald enkelte steder. Andre steder tror jeg ikke rigtig at konsulenterne så alvoren i deres arbejde.

I Fyns amt var der således planlagt et ret intensivt arbejde med information i skolerne af såvel elever som lærere og af dem, der arbejder med problemerne i den sociale forvaltning. Man fortsætter nu med, at amtsskolepsykologen skal koordinere arbejdet, og at den nuværende konsulent skal fortsætte med enkelte timer. Man havde nok kunnet ønske, at det kom i noget fastere rammer.

Nu ved vi, at narkokonsulenterne også var alkoholkonsulenter, idet man er klar over det tiltagende alkoholproblem blandt unge og betydningen af oplysning af børn og ganske unge. Vi må huske på, at der er en stor ekspansiv angående alkoholproblemer i vort samfund. Det er et problem, som man har kendt gennem århundreder, og jeg vil henlede opmærksomheden på de private instruktører, som er ansat af afholdsselskaberne, og som også har haft nogen undervisning i skolerne. Det burde vel nok lægges i fastere rammer. Der er meget at trække på af viden de steder.

Hanne Reintoft (DKP):

I modsætning til mange andre så synes jeg faktisk, det er meget relevant, at SF tager afskedigelsen af narkokonsulenterne

op til debat, for også mig forekommer handlingen overilet og ikke særlig velbegrunder.

Hr. Jørgen Junior kom med en bemærkning om at spille tingets tid. Det var dog det sidste sted, det skulle komme fra, synes jeg.

Jeg må sige med hensyn til ministerens redegørelse, at jeg fandt den nok lang, men jeg synes faktisk ikke, den var tilfredsstillende, for jeg synes ikke, den kom til bunds i de problemer, der er på hele dette område.

Jeg vil derfor gerne tage mit udgangspunkt i det notat, socialudvalget har fået fra indenrigsministeren, hvor der jo står om præventionsudvalget, at rammerne på centralt hold til det præventive arbejde er til stede, men at det er for tidligt at udtale sig om, hvorvidt præventionsudvalget på dette kompleks- og problemfyldte område kan leve op til sit kommissorium. Lidt senere står der, man har nogenlunde samme sikkerhed for, at det præventive arbejde vedrørende narkotika- og alkoholmisbrug vil fortsætte, så man med sikkerhed kan sige, at bistandslovens intentioner føres ud i livet. Der står videre, at det må erkendes, at den forskelligartede decentraliseringsgrad inden for det sociale område og undervisnings- og fritidsområdet i en overgangsperiode kan volde vanskeligheder.

Samtidig gør amterne klart opmærksom på, at de er villige til at overtage funktionerne, men ikke umiddelbart kan gøre det. Altså den ene udtalelse efter den anden om, at det er for tidligt.

Om disse konstateringer er der flere ting at sige. For det første tror jeg virkelig, at amternes udtalelser er meget realistiske. Selv om det ikke er undervisningsministerens område, kunne hun vel få orientering om, at de amtskommunale socialcentre ikke er i fuld funktion. For det andet ved alle, at der er indkørvingsvanskeligheder med at få praksis og arbejdsstil anlagt. Det kan ikke være hverken rimeligt eller forsvarligt at belæse dem med så vanskelige opgaver så hurtigt efter etableringen, og de har altså også udtrykt tvivl. Vi er så igen inde på tidsspørgsmålet, hvor det netop havde været relevant ikke at gå så hurtigt til værks.

Om mulighederne for, at bistandslovens intentioner kan opfyldes, ved de forskellige fagministre også en hel del. For det første, at mange kommuner ikke har budgetteret, så de

[Kanne Reintoft.]

kan opfylde rammerne; det er klart udtalt også på socialinspektørforeningens årsmøde. Med hensyn til det opsøgende arbejde har vi for så vidt erfaringer, nemlig fra børne- og ungdomsforsorgens familievejledning, der vel nok fungerede visse steder, men som faktisk på landsbasis led afgørende nederlag netop i forpligtelsen til det forebyggende arbejde ved opsøgelsen af de truede familier.

Den øjeblikkelige situation er jo, at klientpres og tidspres på de sociale forvaltninger er meget øget i arbejdsløshedssituationen, og det er jo udtalt mange gange herindefra, at man ikke ønsker mere personale ansat ude i kommunerne. Derfor burde følgen vel også være, at man ikke bare læser nye og større opgaver i hovedet på dem.

Hvis alt dette sammenlignes med de foreliggende oplysninger fra narkoområdet og alkoholområdet, så kan handlingen med afskedigelsen af konsulenterne ikke rigtig skønnes forsvarlig. Det kunne jeg også høre på socialdemokratiets ordfører at han heller ikke syntes.

Der gøres rede for, at der er en vis tendens til stagnation og fald netop i tilgangen af unge stofmisbrugere. Vi kan nok drage den ganske forsigtige konklusion, at en del af det præventive arbejde er lykkedes, hvilket jeg oplever som et meget væsentligt resultat.

Men samtidig må vi også drage en anden konklusion, nemlig at i gruppen af ældre, men svært medtagne stofmisbrugere har vi meget svært ved at nå positive afvænningsresultater. Det lykkes altså dårligt med behandlingen, mens vi har haft en lille smule fremgang med forebyggelsen. Nu har jeg aldrig rigtig troet, at man mente det alvorligt med narkobekæmpelsen i det her hus, men mener man noget alvorligt med alle de store ord, der er sagt om narkotikaproblemet — og det gør jeg — så synes jeg netop, på grundlag af disse resultater, både plus- og minusresultaterne, det ikke kan være korrekt at løbe den mindste risiko for en forringelse af vores forebyggelsesmuligheder. Al anden debat om sundhedssektoren i folketinget går jo også på, at vi skal forebygge i stedet for at helbrede. Derfor virker det ikke ganske logisk i utide at afskedige de konsulenter, der åbenbart har haft et vist held med dette.

Der kunne ikke være sket det mindste

ved at have udsat afskedigelsen af konsulenterne, til man havde skaffet sig solide informationer om de amtslige centres funktionsduelighed, praksis og formåen. Man kunne have ventet, til man havde de første informationer om, at kommunerne var klar til også at opfylde bistandslovens præventive forskrifter.

Når dertil lægges, at der i alle de oplysninger, vi får, som en rød tråd går, at befolkningens samlede forbrug af stimuli, det være sig alkohol, psykofarmaka, smertestillende eller søvnfremkaldende medicin, er voldsomt stigende, og at man prøver gennem de praktiserende læger at få det dæmpet, så er det altså svært at se problemet affærdiget, som man gjorde det fra venstre og de konservative, som om det ikke var et problem. Det er en forringelse, uden at man er sikker på, hvad man sætter i stedet for.

Vi vil derfor slutte med igen at anmode ministeren om at overveje sagen nøje, når det drejer sig om at fastholde den skæringsdato, der nu er fastsat for ophør af narkokonsulenternes virke.

I tilslutning til det vil vi gerne stemme for den foreslåede dagsorden.

Abel (CD):

Centrum-demokraterne mener, at konsulenternes funktioner på udmærket vis kan løses lokalt, bl. a. gennem rådgivningsklinikkerne, og i øvrigt inden for bistandslovens rammer.

Det kunne være fristende at spørge fru Ebba Strange, hvorfor hele spørgsmålet om bistandslovens eventuelle udsættelse ikke blev taget op, hvis kommuner og amter ikke er i stand til at klare disse opgaver, bl. a. inden for dette område — med den bekymring, som fru Ebba Strange lægger frem.

Nu ønskede fru Ebba Strange en kort debat. Jeg kan blot sige, at centrum-demokraterne er tilfreds med undervisningsministerens redegørelse, og som følge deraf må vi stemme imod det dagsordensforslag, som SF har fremsat.

Steen Folke (VS):

For nylig var folketingets socialudvalg på besøg i Storstrømsamtet. Vi besøgte bl. a. amtsungdomscenteret i Næstved og fik et førstehåndsindtryk af betydningen af et forebyggende arbejde inden for bl. a. bekæm-

[Steen Folke.]

pelsen af narkotikamisbrug. Dette arbejdes resultater kunne også dokumenteres i tørre tal, sådan som det fremgik af en lille pjeces, som centeret havde udgivet om stofmisbruket blandt unge i Storstrøms amtskommune.

Ved samme lejlighed havde vi et møde med regeringens kontaktudvalg vedrørende narko- og alkoholspørgsmål. På dette møde gav formanden, stadslæge Knipschildt, klart udtryk for, at præventionsudvalgets forebyggende arbejde ville blive vanskeliggjort ved nedlæggelse af undervisningsministeriets konsulentstillinger. Amtsrådsforeningens repræsentant i kontaktudvalget, kontorchef Brøgger-Jensen, gav derimod udtryk for, at amterne kunne overtage konsulenternes funktion, men sagde ikke meget konkret om, hvordan det skulle ske. Senere har jeg forstået, at kontorchefen måske ikke ganske havde dækning for sine udtalelser, og de informationer, der senere er kommet, tyder i hvert fald på, at det er højst variabelt, hvad der bliver gjort i de forskellige amter.

Det generelle billede er helt klart, at amterne ikke har vilje og/eller evne til at videreføre konsulenternes arbejde. Det er ikke overraskende, at forskellige borgerlige partier tager dette med sindsro; en del af dem mener jo, at politi og fængselsbetjente er langt bedre end socialpædagoger til at bekæmpe narkotika- og alkoholmisbrug. Men ansvaret for, at konsulenterne blev fyret nu, er regeringens og dermed socialdemokratiets. Undervisningsministeren forsøgte i sin tale at dække sig ind bag lønningrådet, men den går ikke, ansvaret er regeringens. Om den hovedansvarlige så er undervisningsministeren, socialministeren, indenrigsministeren eller for den sags skyld finansministeren, er ligegyldigt for os andre. Ansvaret er og bliver regeringens og dermed socialdemokratiets, og så hjælper det ikke så meget, at den socialdemokratiske ordfører, hr. Tastesen, kommer her bagefter med nogle velmenende og uforpligtende bemærkninger.

VS kan stemme for den af fru Ebba Strange stillede dagsorden.

Forespørgeren (Ebba Strange) (SF):

Der er blevet sagt, at dette er spild af tingets tid. Jeg vil dog gøre den, der har sagt

det, opmærksom på, at det er en meget hurtig behandling af en sag, det er dog en væsentlig hurtigere behandling af en sag, end hvis den først skulle have været til første behandling og så i udvalg og så til anden behandling. Den irettesættelse er jeg altså ikke parat til at modtage, fordi jeg mener, at det er en vigtig sag, og en vigtig sag er aldrig spild af tingets tid. Når den oven i købet på så kort tid kan afklare så klart og tydeligt, at samtlige borgerlige partier er løbet fra de udtalelser, de kom med den 4. februar i år, så synes jeg ærlig talt, at der er nået ganske meget i løbet af en times tid.

Fru Kirsten Sparre Andersen foreholdt mig, at det var for sent, jeg kom med denne forespørgsel, for vi havde jo hele tiden vidst, at disse konsulenter kun var ansat for et år ad gangen. Ja, det ved jeg godt, men det var først den 25. marts, at vi fik at vide — og det var ikke engang i folketinget, det var via pressen — at disse mennesker var fyret pr. 1. april. Så kan det være svært at fange en sag i luften, når den ikke ligger i folketinget, men ligger og flyder rundtovre i ministerierne fra den ene minister til den anden. Den bebrejdelse kan jeg heller ikke tage imod.

Og jeg kan da slet ikke tage imod den måde, både fru Kirsten Sparre Andersen og fru Karen Thurøe Hansen ligesom løber fra udtalelserne fra den 4. februar på. Jeg ved da godt, at det ikke var nogen permanent ordning. Der ligger heller ikke i socialistisk folkepartis dagsordensforslag noget om, at ordningen skal være permanent. Der ligger bare en bekymring. Der var én, der spurgte mig, om det var bekymring, det her var udtryk for. Det er bekymring, og jeg har givet udtryk for, hvorfor jeg er bekymret. Resultaterne af den afgørelse, som ministeren altså har truffet og folketinget nu også sandsynligvis vil træffe, vil vi få at se, og så vil det vise sig, om det er mine bekymringer, der har været velbegrundede, eller det er den meget lette og meget overfladiske måde, som det her forslag er blevet modtaget på, der har været den rigtige.

Hr. Tastesen mente, at nu var afgørelsen truffet og konsulenterne havde fået andet arbejde, så nu var der ikke mere at gøre ved det. Jeg vil godt sige, at jeg har ikke rejst forespørgslen af hensyn til konsulenterne og deres eventuelle arbejdssituation. Det er

[Ebba Strange.]

selvfølgelig beklageligt, hvis 8 mennesker skulle gå hen og blive arbejdsløse, men de fylder dog lidt i de over 100.000, vi har i forvejen. Det var faktisk af hensyn til arbejdet derude, som jeg ønskede skulle fortsætte, og ikke så meget af hensyn til, om konsulenterne kunne få andet arbejde.

Jeg blev også bebredt, at jeg rejste det her spørgsmål, når vi nu var blevet enige om, at vi skulle have en alkoholdebat. Man antydede, at det bare var for at tage kegler. Det er det ikke. Jeg har udtrykkelig skrevet rundt til samtlige folketingets partier, at det ikke var at tage forskud hverken på en alkohol- eller en narkodebat, og det mener jeg vi har overholdt.

Der er flere, der har foreholdt mig, at jeg åbenbart ikke mente, at amterne og kommunerne var dygtige nok. Til det vil jeg godt sige, at jeg tror, der sidder dygtige folk i kommunerne og amterne, men jeg ved også, at de har masser af nye opgaver, de skal i gang med, jeg ved, at de har personalemangel, jeg ved, at de har pres, og jeg ved, at når de har pres og personalemangel, så vil det meget let netop blive det forebyggende arbejde, det kommer til at gå ud over.

Jeg takker for tilslutningen fra DKP og venstresocialisterne og for den delvise tilslutning fra fru Inge Krogh. Fru Inge Krogh har ikke givet udtryk for, hvorvidt hun ville stemme for dagsordenen eller ej. Jeg vil godt gøre fru Inge Krogh opmærksom på, at en af de interesseorganisationer, hun selv henviste til, og som jeg går ud fra hun har en del kontakt med, nemlig Afholdsselskabernes Landsforening, jo også over for folketingets socialudvalg har protesteret mod afskedigelsen af konsulenterne. Det kunne vel nok få fru Inge Krogh til at gå ind for det dagsordensforslag, der ligger.

Som sagt, jeg beklager den negative stemning. Jeg synes, vi på en hurtig og klar måde har fået afsløret stemningen, og må tage det til efterretning.

Inge Krogh (KrF):

Fru Ebba Strange må have overhørt, hvad jeg begyndte med at sige. Jeg begyndte med at sige, at vi ikke kunne stemme for dagsordenen, netop fordi vi regner med, at disse narkokonsulenter for længst har fået arbejde andre steder — i

hvert fald de, jeg kender, har fået det. En enkelt har fået ansættelse i amtet med det samme arbejde. Jeg beklagede for øvrigt også, at det var sket så brat med afskedigelsen, men jeg mener, det er for sent at gøre noget ved det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om motiveret dagsorden af Ebba Strange (SF) (se foran)
forkastedes med 116 stemmer mod 19.

Hermed sluttede forespørgslen.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udv. om offentlige arbejder (19/5 76):

Udtræder: Hovmand

Nyt medlem: Elsebeth Kock-Petersen

Retsudvalget (19/5 76):

Udtræder: Tange

Nyt medlem: Brusvang

Udtræder: Erlendsson

Ny stedf.: Tange

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 20. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde. (Erhvervsygydomme og Færøernes overtagelse af ulykkesforsikringsområdet som særanliggende).

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om tandlæger.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om udøvelse af lægegerning.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om skattemæssige afskrivninger m. v. [af Stetter m. fl.].

[Første næstformand.]

- 5) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om statstilskud m. v. til museer.
- 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.
- 7) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om musik.
- 8) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om Det kgl. Teater og oprettelsen af en kulturel fond.

9) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for folketinget.

10) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Lempelse af dobbeltbeskatningen af udloddede selskabsindkomster).

Mødet hævet kl. 15.39.
